

Verksamhetsberättelse för den ideella föreningen ELMA för år 2003

Föreningen

För den ideella föreningen ELMA – föreningen för ett rationellt utnyttjande av erfarenheter och lärdomar från miljöarbetet i Sverige – gäller stadgar som antogs vid konstituerande föreningsstämma den 6 maj 2002.

Föreningen är en obunden ideell förening och har till ändamål att främja ett rationellt utnyttjande av erfarenheter och lärdomar från miljöarbetet i Sverige vid planering och genomförande av åtgärder för att säkerställa en god miljö och skapa förutsättningar för en hållbar utveckling samt att stimulera till ett offentligt samtal om dessa frågor (§ 3, 1 st)

Föreningen skall bedriva näringsverksamhet inom miljöområdet och angränsande samhällsområden genom att fortlöpande och affärsmässigt anordna seminarier, kurser och andra former av informations- och utbildningsverksamhet samt genomföra och medverka i utredningar inom föreningens verksamhetsområde med inriktning på erfarenhetsåterföring och lärande (3 §, 2 st).

ELMA är registrerad vid Patent- och Registreringsverket som en ”ideell förening som bedriver näring”, org.nr. 874001-8588 och vid Skattemyndigheten i Karlstad med samma org.nr.

Administrativa uppgifter

Styrelse:

- Bo Thunberg, ordförande
- Nils Ahlgren, sekreterare och vice ordförande
- Fredrik Holm, kassaförvaltare, t.o.m. föreningsstämman 2003-05-20
- Göran Svensson, kassaförvaltare, fr.o.m. föreningsstämman 2003-05-20.

Revisorer:

- Ola Jörnstedt
- Sven Bertil Ryman

Valberedning:

- Lennart Lindgren, ordförande
- Richard Almgren
- Jan Erling Larsson

De tre föreningsbildarna – Nils Ahlgren, Fredrik Holm, Bo Thunberg – inbjöd ett antal personer ”som yrkesmässigt arbetat med eller har arbetat med miljöfrågor och som i övrigt är engagerade i samhällets miljöarbete” (stadgarna 6 §) till en information och diskussion om ELMA den 11 februari 2003 och till att bli medlemmar i föreningen.

Ordinarie föreningsstämma ägde rum den 20 maj 2003 varvid behandlades ärenden enligt stadgarna 10 §. I anslutning till stämman anordnades ett medlemsmöte för diskussion och planering av verksamheten.

Ett ytterligare medlemsmöte ägde rum den 10 december 2003.

Styrelsen har under året haft tre sammanträden – 6 februari, 20 augusti och 12 november. Styrelsen har vidare haft löpande kontakt under året samt medverkat vid planering och genomförande av projekt och annan verksamhet.

Föreningen hade vid årsskiftet 2003/2004 12 medlemmar.

Verksamhetens inriktning och genomförande

Uppbyggnaden och utvecklingen av ELMAs verksamhet har fortsatt under året i enlighet med stadgarna 3 § Ändamål och 4 § Verksamhet. Det har inneburit en inriktning av verksamheten på att

- kartlägga och analysera hur erfarenheter och lärdomar utnyttjats i det praktiska miljövårds- och hushållningsarbetet,
- anordna symposier, seminarier och sammankomster kring miljöfrågor,
- skapa fora för samtal och diskussioner om lärande processer och verksamheter i miljöarbetet samt
- bedriva mentorverksamhet och annan personlig rådgivning.

Den första mer omfattande genomgången och diskussionen vid mötet den 11 februari visade att det inte råder någon brist på goda och angelägna förslag till studieobjekt inom miljövard och hållbar utveckling. Bland tänkbara områden för studier som aktualiserades kan nämnas bullerproblem, barn och miljö, utvecklingen i Väneren, miljöfrågorna i biståndet, storskalighet och småskalighet i miljövårdsarbetet, livscykelanalyser, implementering av ny teknik, NO_x-avgiften som styrmedel, faktorer som styr produktion och miljöhänsyn i skogsbruket, planering av och beslut om Öresundsbron.

Det råder inte heller någon brist på idéer när det gäller frågan om hur den resurs som medlemmarna i ELMA utgör med sin långa och breda erfarenhet av arbete med miljö och hållbar utveckling kan användas och nyttiggöras. ELMA och medlemmarna bör t.ex. kunna spela en viktig roll som infångare och förmedlare av kunskaper och erfarenheter. Det gäller både i muntlig form vid rådgivning och i samtal och som utredare och ”skrivare”. Ett viktigt användningsområde kan vara som mentorer och rådgivare, särskilt mot bakgrund av det generationsskifte som nu sker inom miljövården.

Verksamheten i ELMA baseras primärt på frivilliga, ideella insatser från medlemmarnas sida. All verksamhet under år 2003 har också genomförts av medlemmarna utan någon ekonomisk ersättning för nedlagd arbetstid. Samtidigt medför ju genomförande av seminarier, rådgivning, dokumentation, information och annan verksamhet omkostnader som måste täckas genom någon form av intäkter. En central fråga har därför varit finansiering av i första hand omkostnader för genomförande av projekt och annan verksamhet.

Som ett led i detta arbete ansökte ELMA hos Axel Ax:son Johnsons stiftelse om bidrag för genomförande av två projekt. Det gällde dels utveckling av modell för mentorskap och personlig rådgivning inom miljö – hållbar utveckling, dels ett seminarium om utnyttjande av erfarenheter och lärdomar i arbetet med miljö och hushållning. ELMA fick genom beslut i juni bidrag med 25 000 kr till det andra av dessa båda projekt. Detta bidrag har sedan gjort det möjligt att under våren 2004 genomföra idéseminariet ”Vision och Verklighet – om konsten att formulera och uppnå miljömål”.

Tre arbetslinjer

Vid mötet i februari drogs följande tre huvudlinjer upp för året vad gällde det verksamhetsinriktade arbetet om utnyttjande av erfarenheter och lärdomar i miljöarbetet:

- försöksverksamhet med mentorskap och personlig rådgivning,
- inventering och analys av lämpliga fallstudier samt
- belysning hanteringen av miljöproblem i en krönika eller antologi

En grupp inom ELMA bestående av Peder Jonsson, Lennart Lindgren och Ulla Swarén har i linje med detta planerat för uppbyggnad av en försöksverksamhet med mentorer och personlig rådgivning. Avsikten är att i ett första steg inrikta detta försök mot miljöinspektörer i mindre kommuner och mot miljöchefer i små och medelstora företag. Målet har varit att med ett antal av medlemmarna kunna starta en begränsat försök under 1:a halvåret 2004 för att få erfarenheter och lärdomar. Eftersom det inte finns några medel tillgängliga måste detta försök genomföras helt med ideella insatser.

En annan grupp bestående av Richard Almgren, Jan Erling Larsson och Göran Svensson har arbetat med att ta fram ett antal fallstudier med utgångspunkt i frågan ”Varför det blev som det blev?” Man har härvid fått fram ett antal projekt som visat sig vara lämpliga både som objekt för kartläggningar och analyser och som bas för anordnande av seminarier och andra fora för samtal och diskussioner. Arbetet fortsätter nu med en närmare analys och prioritering av projekt som lämpar sig för genomförande i ELMAs regi. Problemet är dock liksom när det gäller andra delar av ELMAs verksamhet svårigheten att finansiera ett genomförande.

I diskussionerna hade noterats ett behov av en bredare belysning av grundproblemet - att erfarenheter och lärdomar inte alltid utnyttjas så effektivt i arbetet med miljö och hållbar utveckling som det borde vara möjligt. Ett i detta sammanhang intressant projekt visade sig vara Lars Lundgrens arbete med få fram och ge ut antologi om miljövårdsarbetet under Valfrid Paulssons 24 år som generaldirektör för Naturvårdsverket. Detta projekt hade dock hittills inte varit möjligt att genomföra på grund av brist på medel.

Mot denna bakgrund och för att komma vidare bearbetade Lars Lundgren projektet i samarbete Nils Ahlgren och Bo Thunberg vad gällde innehåll, uppläggning och finansiering. Den planerade boken hade arbetsnamnet Vägval inom miljövården – intressekonflikter och målkonflikter. En festskrift till Valfrid Paulsson. Under arbetets gång visade det sig bl.a. av finansieringsskäl lämpligast att projektet fullföljdes under ett personligt huvudmannaskap utan koppling till ELMA. En antologi med ett 20-tal artiklar i skilda ämnen är nu också under utarbetade med Lars Lundgren som redaktör. Projektet finansieras gemensamt av Formas, Naturvårdsverket, Skogs- och lantbruksakademien och Stiftelsen Håll Sverige Rent.

Bo Thunberg
Ordförande

Nils Ahlgren
v.ordf./sekr.

Göran Svensson
kassaförvaltare